

Föreskrifter för Vattenskyddsområde Svartån

Allmänna upplysningar i anslutning till skyddsföreskrifterna

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap. finns allmänna hänsynsregler som bl.a. innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller förhindra skadan.

Tillsynsmyndighet

Länsstyrelsen i Örebro län fastställer vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna. Enligt miljötillsynsförordningen 2011:13 är därmed länsstyrelsen tillsynsmyndighet. Efter framställning av kommunfullmäktige får dock länsstyrelsen överlåta tillsynsansvaret åt den kommunala nämnd som handlägger miljöfrågor.

Spridning av kemiska bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel samt föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3), finns föreskrifter om användningen av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i vägledning för tillämpning av respektive föreskrift (NFS:2015:2 och NSF:2015:3). En ny vägledning för tillståndsprövning gäller sedan den 1 januari 2016; Tillstånd till användning av kemiska bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden, vägledning för prövningen.

Hantering av brandfarliga vätskor

I Naturvårdsverkets föreskrifter, NFS 2003:24, om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Det innebär bl.a. att ytor, på vilka brandfarliga vätskor hanteras, skall utformas på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas. Vidare skall informationsskylt om ”vattenskyddsområde” vara uppsatt vid påfyllningsrör för tank inom vattenskyddsområde. Cistern eller lösa behållare för en sammanlagd lagrad volym som är större än 250 liter skall ha sekundärt skydd. Detta gäller dock inte cistern som är belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt. Generellt krav på sekundärt skydd gäller inte, enligt NFS 2003:24, befintliga cisterner och lösa behållare med tillhörande rörledningar installerade på en plats som vid tidpunkten för installationen inte utgjorde vattenskyddsområde.

Ersättning

Bestämmelser om ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. finns i 31 kap, miljöbalken. En fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Talan om ersättning eller krav på inlösen skall väckas hos miljödomstol inom ett år från det att det beslut på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft.

Skyddsföreskrifterna och övrig lagstiftning

Skyddsföreskrifterna meddelas med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken och har utformats med skyddsbehovet för Svartån i egenskap av råvattentäkt för Örebro/Lekebergs kommuns dricksvattenförsörjning i fokus. Föreskrifterna är i många avseenden en tillämpning och uttolkning av miljöbalkens intentioner som de uttrycks i miljöbalkens allmänna hänsynsregler (2 kap. MB). I vissa fall kan dock föreskrifterna leda till ett större krav på försiktighet än vad som följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum för dessa föreskrifter och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

I föreskrifterna anges även under rubriken Generella bestämmelser hänvisningar till samt referat av viss annan lagstiftning m.m. som gäller inom skyddsområdet.

Förslag till skyddsföreskrifter

Nedan angivna föreskrifter skall gälla inom det vattenskyddsområde som anges på bifogade karta. Vattenskyddsområdet är indelat i vattentäktszon samt primär och sekundär skyddszon.

§1 Definitioner

Med hantering avses i dessa föreskrifter en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Med kemiskt bekämpningsmedel avses i dessa föreskrifter en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Miljöfarlig verksamhet och avloppsvatten definieras i 9 kap. miljöbalken.

Farligt gods och transport av sådant gods definieras i lag (1982:821) om transport av farligt gods.

Med befintlig verksamhet avses den verksamhet som bedrivs när dessa föreskrifter träder i kraft.

Med vattendrag avses vattendrag som är ständigt eller under en stor del av året är vattenförande såsom bäckar, åar, floder, älvar och kanaler samt småvatten eller våtmarker som ständigt eller under en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, våtar, översvämningssmarker, kallkällor, mangelgravar och dammar. Avstånd från vattendrag mäts från slänkrön.

Med diken avses diken för dränering som är vattenförande under någon del av året och som inte är täckta.

§2 Vattentäktszon

Inom vattentäktszonen får endast vattentäktsverksamhet bedrivas.

Vattentäktszonen får endast disponeras av vattentäktsinnehavaren.

§3 Petroleumprodukter

Generella bestämmelser: För hantering av petroleumprodukter skall iakttas vad som gäller enligt miljöbalken samt Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24) samt därtill hörande allmänna råd.

Primär skyddszon:

Hantering av petroleumprodukter för uppvärmning av befintliga bostads- och jordbruksfastigheter får inte förekomma utan tillstånd.

Nyetabletering av lagringsplatser för petroleumprodukter är förbjuden.

Uppställning och återkommande parkering av arbetsfordon, arbetsmaskiner, tunga fordon och stationära förbränningsmotorer får ej ske utan tillstånd. Med uppställning avses uppställning/parkering med en varaktighet av mer än två timmar.

All övrig hantering av petroleumprodukter är förbjuden. Undantaget är hantering för hushållsändamål, samt drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon nödvändiga för fordonets drift. Undantaget gäller inte för fordon som inte längre är i bruk (skrotfordon).

Sekundär skyddszon:

Hantering av petroleumprodukter i större mängd än 250 liter får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från krav på tillstånd är hantering av petroleumprodukter för uppvärmning av befintliga bostads- och jordbruksfastigheter, för hushållsändamål, tankning av cisterner o dyl samt drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon nödvändiga för fordonets drift. Undantaget gäller inte för fordon som inte längre är i bruk (skrotfordon).

§4 Bekämpningsmedel och växtnäringsämnen

***Generella bestämmelser:** Det är förbjudet att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus inom de delar av ett vattenskyddsområde som betecknas som vattentäktzon, primär (inre) skyddszon och sekundär (yttre) skyddszon (SNF 2015:2).*

Primär skyddszon:

Hantering av kemiska bekämpningsmedel på jordbruksmark inom 6 meter från vattendrag och sjö samt inom 2 meter från täckdikningsbrunnar är förbjuden. För hantering av kemiska bekämpningsmedel på jordbruksmark inom övriga delar av den primära skyddszonen krävs tillstånd. Hantering, med undantag av transport, av kemiska bekämpningsmedel utomhus på hårdgjorda och grusade ytor utan uppsamling samt i trädgårdar är förbjuden. Undantaget från förbud och krav på tillstånd är privatpersoners hantering inomhus.

Jord- eller vattenslagning av med bekämpningsmedel behandlade plantor är förbjuden.

För lagring av växtnäringsämnen krävs tillstånd. Etablering av lagringsplatser för växtnäringsämnen är förbjuden.

Bredspridning av växtnäringsämnen och ohygieniserat slam inom 6 meter från vattendrag och sjö är förbjuden.

Plöjning tvärs vattendragets riktning ända ut till släntkant är förbjuden.

Sekundär skyddszon:

Hantering av kemiska bekämpningsmedel inom 2 meter från täckdickningsbrunnar är förbjuden. Övrig hantering av kemiska bekämpningsmedel får inte förekomma utan anmälan. Undantaget från krav på anmälan är privatpersoners hantering inomhus.

Vattenslagning av med bekämpningsmedel behandlade plantor är förbjuden.

§5 Djurhållning

Primär skyddszon:

Strandbete inom 6 meter från vattendrag eller sjö med nötkreatur under två månaders ålder får ej förekomma utan tillstånd.

§6 Infiltration och avledning av avloppsvatten samt hantering av avfall

Primär skyddszon:

Anläggningar för avloppsvatten, som ej är försedda med larm för bräddning där larmet är vidarekopplat till bemannad larmcentral, är förbjudna. Undantaget från krav på larmanordning är enskilda anläggningar dimensionerade för färre än 10 pe och dagvattenanläggningar.

Utsläpp av dagvatten från nya och ombyggda hårdgjorda ytor där risk för vattenförorening föreligger, t.ex. större vägar, broar och parkeringsanläggningar, får inte ske till ytvatten utan föregående rening.

Sekundär skyddszon:

Utsläpp av dagvatten från nya och ombyggda hårdgjorda ytor där risk för vattenförorening föreligger, t.ex. större vägar, broar och parkeringsanläggningar, får inte ske till ytvatten utan föregående rening.

§7 Väghållning

Primär skyddszon:

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt är förbjudna.

Sekundär skyddszon:

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt får inte förekomma utan tillstånd.

§8 Fordonstvätt

Primär skyddszon

Fordonstvätt med avfettningsmedel eller därmed jämförlig produkt är förbjuden.

Sekundär skyddszon

Fordonstvätt med avfettningsmedel eller därmed jämförlig produkt får inte förekomma utan tillstånd.

§9 Miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon:

För etablering av miljöfarlig verksamhet som kan innebära risk för förorening av yt- och grundvatten och som inte är tillståndspliktig enligt miljöbalken krävs tillstånd.

Sekundär skyddszon:

För etablering av miljöfarlig verksamhet som kan innebära risk för förorening av yt- och grundvatten och som inte är tillståndspliktig enligt miljöbalken krävs anmälan.

§10 Trafik på sjö

Primär skyddszon:

Trafik med bensen- eller dieseldrivna fordon på vattendrag eller sjö får inte förekomma utan tillstånd.

§11 Allmänna bestämmelser

a. Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna gäller från den tidpunkt vattenskyddsområdet inrättas. Enligt 7 kap 22 § miljöbalken skall skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

Följande gäller för verksamheter som har påbörjats innan föreskrifterna har trätt i kraft och som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter. Trots att förbudet införs får verksamheterna fortsätta intill dagen två år efter länsstyrelsens beslut. Därefter får verksamheter som omfattas av förbud inte bedrivas.

Följande gäller för verksamheter som har påbörjats innan föreskrifterna har trätt i kraft och som antingen omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt dessa föreskrifter. Trots att tillstånds- eller anmälningsplikten införs får verksamheterna fortsätta intill dagen ett år efter länsstyrelsens beslut. Därefter får verksamhet som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt bedrivas endast om den som bedriver verksamheten senast den dagen har lämnat in en ansökan om tillstånd respektive gjort en anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

b. Tillstånd och anmälan

Ansökan om tillstånd samt anmälan enligt föreskrifterna skall göras till Länsstyrelsen. Därvid kan länsstyrelsen föreskriva villkor för verksamheten. En förutsättning för tillstånd är att verksamhetsutövaren kan visa att verksamheten kan utföras utan risk för skada för yt- eller grundvattenförekomsten. Innan beslut meddelas ska länsstyrelsen höra vattentäktens huvudman. Anmälan skall göras minst sex veckor innan anmälningspliktig verksamhet påbörjas.

Tillstånd enligt dessa skydds-föreskrifter krävs inte för verksamheter som har tillståndsprövats eller är föremål för tillståndsprövning enligt 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), 11 kap. (vattenverksamhet) eller 12 kap. miljöbalken (jordbruk och annan verksamhet) eller enligt förordning utfärdad med stöd av dessa kapitel i miljöbalken. Undantaget är verksamhet som har tillståndsprövats eller är föremål för tillståndsprövning enligt 13 § i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

c. Dispensmöjligheter

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen i Örebro län meddela dispens från föreskrifterna. Innan ett dispensbeslut meddelas ska länsstyrelsen höra vattentäktens huvudman samt den kommunala nämnden för miljöfrågor. En dispens kan förenas med villkor.

d. Vattentäktsverksamhet

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för vattentäktsverksamhetens bedrivande

e. Skyltning

Vid väggräns till skyddsområdet och invid vägar som passerar genom området skall sättas upp skyltar som utmärker vattenskyddsområdet. Huvudmannen ansvarar för att vattenskyddsområdet utmärks med skyltar.

För uppsättande av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 meter från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen länsstyrelsens tillstånd.

Där petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen (se § 3) hanteras, skall skylt uppsättas som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna tillhandahålls av huvudmannen.

f. Överträdelse och påföljd

Överträdelse av skyddsföreskrifter kan medföra straffansvar enligt 29 kap 2 och 2 a §§ miljöbalken (1998:808).

ARBETSMATERIAL